

Od Autorów

Niniejsza monografia, poświęcona instytucjom ochrony prawnej w Polsce, zakresem tematyki nawiązuje do książki pt. *System organów ochrony prawnej w Polsce. Podstawowe instytucje* pod red. Marii Kruk, której dwa wydania ukazały się w latach 2006 i 2008 nakładem Oficyny Wydawniczej Wyższej Szkoły Handlu i Prawa. Stanowi jednak nowe opracowanie tematu, nawet jeśli w nielicznych przypadkach, gdy materia rozważań i ich autor nie uległy zmianie, opiera się na poprzednim tekście.

Monograficzny charakter prezentowanej obecnie publikacji jest przede wszystkim konsekwencją zamiaru nieco innego ujęcia opisywanego zagadnienia, obszerniejszego i bardziej problemowego niż tylko opisowy i dydaktyczny, jaki przyświecał książce pt. *System organów ochrony prawnej w Polsce. Podstawowe instytucje*, co zostało podkreślone w samym tytule: *Ochrona praw i wolności. System instytucjonalny w Rzeczypospolitej Polskiej*. Wynika też z zakresu zmian merytorycznych, jakie zostały wprowadzone, zwłaszcza w odniesieniu do organów władzy sądowniczej. Zmian często kontrowersyjnych, nie zawsze do chwili oddania książki do druku w pełni zakończonych, być może częściowo mniej trwałych, na co wskazuje dynamika ich niektórych nowelizacji, zatem wymagających nowych ocen, interpretacji, ukazania wątpliwości czy konsekwencji. Wreszcie modyfikacja koncepcji książki jest wynikiem napisania jej przez znacznie zmieniony skład autorski.

Monografia obejmuje omówienie konstytucyjnych organów kontroli i ochrony prawa oraz prokuratury, z racji roli, jaką faktycznie odgrywa ona w systemie ochrony prawnej. Wobec poddania 26 lat temu państwa polskiego jurysdykcji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu i od 15 lat – w związku z członkostwem w Unii Europejskiej – jurysdykcji Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu uwzględniono także – wzorem wspomnianej książki – te dwie instytucje sądowe, wychodząc z założenia, iż obie uzupełniają system ochrony prawnej funkcjonującej w naszym kraju w kontekście dwóch organizacji europejskich – Rady Europy

i Unii Europejskiej, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem. Uzupełnieniem, z pewnością niewyczerpującym, prezentowanego obrazu europejskiej ochrony prawnej jest uwzględnienie Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji, czyli tzw. Komisji Weneckiej, którą polski czytelnik miał okazję poznać w jej praktycznym działaniu w sprawach dotyczących praworządności w naszym kraju.

Monografia nie obejmuje natomiast instytucji administracyjnych i samorządowych, nakierowanych na kontrolę działalności tych sfer państwa i administracji publicznej. Wykracza to bowiem poza konstytucyjny (i związany z integracją europejską) krąg poruszanej problematyki i zbytnio rozbudowałoby materialny zakres monografii. Nie omawia też – z podobnych powodów – licznych i bardzo ważnych instytucji pomocy i obsługi prawnej oraz egzekwowania prawa: adwokatów, radców prawnych, notariuszy, komorników, doradców podatkowych i innych, ani też roli samorządów zawodowych w zawodach zaufania publicznego. Z punktu widzenia ochrony praw i wolności są one ważne, ale omówienie ich roli wymaga osobnej publikacji.

Publikacja uwzględnia stan prawny na koniec 2018 roku.